ביצה פרק ראשון ביצה ד.

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

רואין אותן כאילו הן פרודות. מה הן כאן מלה פומין של היתר שיהא הן כדי להעלות פי החיסור בחמד ומלה רואין כאילו ליטרות של כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בשל שונים ומלמלו כולם כשפק הדמוע ומלטרפות המחמוות להעלות את ליטרא שעל הפה דהוחל ותרומה פירות דרבנן מקילים כהעלמתם: **ור' יהושע אומר אם יש שם מאה פומין.** של היתר לכל פומין של איסור מעלין אותן באחד ומאה ומה שם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין ר' יהושע אומר אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה דרבי הכל יעלו דברי הכל היינו פלוגתייהו אמר רב פפא הכי קאמר דרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול דרסה אי לצפונה אי לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר לעולם בפק יום טוב בפק חול הוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל תניא אחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה פשיטה דהיא ואמה שריא אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא ואמה אסורה א"ר זירא תאכל אגב אמה היכי דמי אמר אביי כגון שלקחה סתם נשחטה הוברחה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברחה דלגדל ביצים עומדת רב מרי אמר גומא קתני דתניא אחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה ואפרוח וקליפתו מאי קליפתו אילימא קליפה ממש קליפה בת אכילה היא אלא אפרוח בקליפתו עד כאן לא פליגי רבנן דרבי אליעזר בן יעקב אלא היכא דיצא לאויר העולם אבל היכא דלא יצא לאויר העולם לא פליגי אלא אפרוח וקליפתו גומא הכא נמי תאכל היא ואמה גומא אתמר שבת ויום טוב רב אמר נולדה בזה אסורה בזה ור' יוחנן אמר נולדה בזה מותרת בזה נימא קסבר רב קדושה אחת היא והאמר רב הלכה כארבעה זקנים ואליבא דרבי אליעזר דאמר שתי קדושות הן אלא הכא בהכנה דרבה קמיפלגי רב אית ליה הכנה דרבה ורבי יוחנן ליח ליה הכנה דרבה כתנאי נולדה בשבת תאכל ביו"ט ביום טוב תאכל בשבת ר' יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת שב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל אושפיזכניה דרב אדא בר אהבה הוו ליה הנך ביצים מיו"ט לשבת אתא לקמיה אמר ליה מאי לאטווינהו האידנא וניכלינהו למחר א"ל מאי דעתיך רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן אפילו ר' יוחנן לא קא שרי אלא לגומעה למחר אבל ביומיה לא והתניא אחת שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה אושפיזכניה דרב פפא ואמרי לה ההוא גברא דאתא לקמיה דרב פפא הוו ליה הנך ביצים משבת ליום טוב אתא לקמיה א"ל מהו למכליהנהו למחר אמר ליה זיל האידנא ותא למחר דרב לא מוקי אמורא עלויה מיומא טבא לחבריה משום שכרות כי אתא למחר אמר ליה איכו

גמ' אמר אביי כגון שלקחה סתם. עי' תוס' ד"ה כהמה לריי:

גליון הש"ס

גמ' אמר אביי כגון שלקחה סתם. עי' תוס' ד"ה כהמה לריי:

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם **כתערבו** וגר' כולן ידלקו. ללא מקפקני עשמת שניה ר' מאיר לומר כל שדרכו ליעמות מקדש את המתערב עמו ואין כאן כיוב. שכלאי הכרם נזרע אחין ממין כטלין כאחד ומתחמין, מפאת שנאחיהו בכור, מיבן לעולה וכלאי הכרם שכטלים כאחמים (יבמות פא:). **יעלו באחת ומאתים.** זו היא עליית עולה וכלאי הכרם, שהקרבן עולה באחד ומאה, וכיון שכפל את הקיטור, שהקיטרו ליטור כאחד, כפל את העליית. כי תניא לה בספרי גבי מכל תלבו את מקדשו ממנו, דמשמעי שהרומה משער שניא אחד ממאה יקרי לה מקדשו, ומשמע שמקדשו מקדש את המתערבין כו (יבמות עב:). מקדש. מאחים לו שלש מאות, לגה בטל (יבמות פא:). **והחכמים אומרים** אינו מקדש. לגה בטל (יבמות עב:). **אלא ששה דברים בלבד.** הן שמקדשים את כל המתערבים בהן, מאחר שהן גדולים ומכינו יקרים ומשויין כמינן (שם). וקלתי ברוב. לשון קלה כיוק שלו (שם). **הראוי לעולה עולה.** מה שיש בעלו מין לילו יכאי לעולה, מקדש את עיניהו כאיסור עולה (שם). כגון מגודים ורימון ותפוח, מקדשין את הכשרים מפאת שהן דומים (יבמות פא:). **הראוי לכלאי הכרם.** כגון תרדין וכיוצ ולפת (שם). את שדרכו למנות. שמיותר, שניגר. לגה בטל, הלכך מחיטים ושעורים אע"ג שדרכן ליעמות האחל שדרכן נמי ליתכר כאחמר בטלי (שם). כל שדרכו למנות. לפולי לפרקים. שניגר. לגה בטל (שם). כל דבר שבמנין. כל שדרכו ליעמות כלל כגון ליעולות של קניעת, שרוב כני אדם אין מוכיחים כמנין אלא דוחסין אותו בעיגול (יבמות עב:). **ולא שבת ליו"ט.** גר' יהודה משום ר' אליעזר פוקים להו לב"ה כרב דאמר. ואע"ג דר' יוחנן הוא בר פלוגתיה דרב, הא רב אדא בר אהבה ורב פפא עבדו כרב.

כב א ב ג מיי' פי"ד מהלכות מרומות הלכה ו ז:
כג ד מיי' פ"ש מהלכות יו"ט הלכה כ ופ"ב הלכה ו טוש"ע א"ח סי' תקי"ג סעיף כ ומוש"ע י"ד סי' קי סעיף ג:
כד ה מיי' פ"ש שם הלכה יט ממג נאון סה עה טוש"ע א"ח סי' שכב סעיף ס ופ' סי' תקיג סעיף ה:
כה ו מיי' פ"ש מהלכות עיוהיכן הלכה ת ממג עשין ג טוש"ע א"ח סי' תפ"ז סעיף ב:

רבינו חננאל

דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה עיגול דרסה. אוקמה רב פפא בספק ספיקא, ולפיכך קתני דברי הכל יעלו. ירושלמי א"ר בון וצריך להיות בכל עיגול שהי לשרון ועוד קצינות, כדי לבטל כל מקום שהיא אותה ליטרא של תרומה בליטרא ועוד של חולין. ועוד אמרו בתלמוד א"י בפס' תרומות הא דתני ר' מאיר משום ר' יהושע אפילו היו שם ג' מאות פומין לא העלה. הדא אמרה פומין עשאום כדרך שמרכו להיפנות. הדא מסייעא לר' יוחנן דו אמר חנין אינון הדא מסייעא למ"ד דברי ר' מאיר כל הדברים מקדשין, מסייע למ"ד דלעת אפילו אחת ממאה אוסר. ובא רב אשי ופירש פירוש אחר, לעולם ספק ר"ט ספק חול היא פתניתא דא, ודקאמרת אמאי ספיקא אפרה, הא ק"ל כל ספיקא דרבנן לקולא, משום דהוי דבר שפחר ומחרחים הוא עצמו מותר, וכל כי האי גוונא אפילו בדרבנן לא בטיל. והא דתניא ביצה תאכל היא ואמה ואפרוח וקליפתו, גומא, כלומר אינן דברים נכונים דקליפה לאו בת אכילה היא. וזבדי הכל אפרוח בקליפתו קודם שיצא לאויר העולם אסור. גומא הוא לשון הבאי כדגרסינן אמר שמואל בשלשה מקומות דברו חכמים לשון הבאי ואילו הן גמן וחפות וסרוכת וכולי. אמר ר' אמי... דבדרי(ן)ה תורה לשון הבאי עירים גדולות ובצורות בשמים. יו"ט הסמוך [לשבת] בין מלפניה בין מלאחריה, קי"ל כרב דאמר גזלה בשבת אסורה ביו"ט, וכן גזלה ביו"ט אסורה בשבת. ואקשינן לימא קסבר רב קדושה אחת, והאמר רב הלכה כד' זקנים הללו, והן רשב"ג ור' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה ור' אלעזר בן שמוע ור' יוסי בר' יהודה אליבא דר' אליעזר דאמר ב' קדושות הן, ומפרש בפרק בכל מערבין. ופרקינן לעולם קסבר רב ב' קדושות הן, והכא סבר לה (כרבא) [כרבה] דאמר היה ביום הששי והביאו, חול מכין לשבת ולי"ט, ואין יו"ט מכין לשבת, ולא שבת ליו"ט. ור' יהודה משום ר' אליעזר פוקים להו לב"ה כרב דאמר. ואע"ג דר' יוחנן הוא בר פלוגתיה

ניתא קסבר רב קדושה אחת הן. תימה לימא דקסבר שתי קדושות הן כדי להעלות פי החיסור בחמד ומלה רואין כאילו ליטרות של כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בשל שונים ומלמלו כולם כשפק הדמוע ומלטרפות המחמוות להעלות את ליטרא שעל הפה דתמילת יום טוב לו הן המשמות דשבת שמא שבת הוא ותימה דהא נסופלני (דף י.) תמרינן טוי סוכה לפסוקין על מונלי יום טוב מתחרון של מג שהוא יום תשיעי שהוא שפק שפק יום שמיני ועל כרחך טעמא משום דתמקלי הן המשמות דשמא יום שמיני הוא והיינו לשעבר וי"ל דמוקמה ממחת מלוה שתי כדמפרש טעמא התם דילמא מתרמית ליה קעודה ואיכל נגוה והתם תמרינן לפילו לשעבר אבל הכא מוקמה לממחת לפסור לן תמרינן הכי:

אלא בהבנה דרבה קמפלגי. ותימה להה תמרינן (ד) כל היכא דתמילת המילנא מתמחל גמרה לה ואם כן כשחל יום טוב לחתר השבת והכילה נולדה בשבת היא נגמרת ביום שהוא חול ואם כן מאי הכנה איכא וי"ל דאכל מקום כשנולדה בשבת הכי זו הכנה לגם בשעת לידה שיין הכנה ועוד יש לומר דכיון דאם נולדה ביו"ט הכי זו אסורה אם נאחר בה ואפילו הכי מותרת בשביל לאותה לילה השבת אם כן הוי שבת מכין ליום טוב:

רבי יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת. ותע"ג דפירשתי לעיל דר' יהודה סבירא ליה דלא נתלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מ"מ לא קשיא מהכא להא דתניא והא דתנן

רבי יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת. ותע"ג דפירשתי לעיל דר' יהודה סבירא ליה דלא נתלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מ"מ לא קשיא מהכא להא דתניא והא דתנן

רואין את העליונות כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר אם יש שם מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר אם יש שם מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין ר' יהושע אומר אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה דרבי הכל יעלו דברי הכל היינו פלוגתייהו אמר רב פפא הכי קאמר דרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול דרסה אי לצפונה אי לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר לעולם בפק יום טוב בפק חול הוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל תניא אחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה פשיטה דהיא ואמה שריא אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא ואמה אסורה א"ר זירא תאכל אגב אמה היכי דמי אמר אביי כגון שלקחה סתם נשחטה הוברחה דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברחה דלגדל ביצים עומדת רב מרי אמר גומא קתני דתניא אחרים אומרים משום רבי אליעזר ביצה תאכל היא ואמה ואפרוח וקליפתו מאי קליפתו אילימא קליפה ממש קליפה בת אכילה היא אלא אפרוח בקליפתו עד כאן לא פליגי רבנן דרבי אליעזר בן יעקב אלא היכא דיצא לאויר העולם אבל היכא דלא יצא לאויר העולם לא פליגי אלא אפרוח וקליפתו גומא הכא נמי תאכל היא ואמה גומא אתמר שבת ויום טוב רב אמר נולדה בזה אסורה בזה ור' יוחנן אמר נולדה בזה מותרת בזה נימא קסבר רב קדושה אחת היא והאמר רב הלכה כארבעה זקנים ואליבא דרבי אליעזר דאמר שתי קדושות הן אלא הכא בהכנה דרבה קמיפלגי רב אית ליה הכנה דרבה ורבי יוחנן ליח ליה הכנה דרבה כתנאי נולדה בשבת תאכל ביו"ט ביום טוב תאכל בשבת ר' יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין היא מחלוקת שב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל אושפיזכניה דרב אדא בר אהבה הוו ליה הנך ביצים מיו"ט לשבת אתא לקמיה אמר ליה מאי לאטווינהו האידנא וניכלינהו למחר א"ל מאי דעתיך רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן אפילו ר' יוחנן לא קא שרי אלא לגומעה למחר אבל ביומיה לא והתניא אחת שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה אושפיזכניה דרב פפא ואמרי לה ההוא גברא דאתא לקמיה דרב פפא הוו ליה הנך ביצים משבת ליום טוב אתא לקמיה א"ל מהו למכליהנהו למחר אמר ליה זיל האידנא ותא למחר דרב לא מוקי אמורא עלויה מיומא טבא לחבריה משום שכרות כי אתא למחר אמר ליה איכו

מרבעה וקיש עליכא דר' אליעזר. בערובין גפ' בכל מערבין (דף לח:): **דאמר שתי קדושות הן.** ומערב ליום ג' למזרח ולמי למערב: **ככנה דרבה.** לתמר(ד) הכנה בידי שמים מתקרא מיום טוב לשבת דקעותה שבת בעיא הזמנה מיום מול מגזרת הכתוב: **עדיין היא מחלוקת.** ב"ש וב"ה בזה כשם שנתלקו לבו ביום: **תוספיזכניה.** בשל הבית: **מיו"ט לשבת.** היום שולו והיה רוצה לאכול למחר בשבת: **לאטווינהו.** לגלותן החידתא. מי לתירני בטלטול בו ביום או לא: **מאי דעתיך.** לפקיעתא לך דלמחר מיהא שרו משום דקיימא לן כר' יוחנן מיהו בטלטול החידתא לתירני ר' יוחנן לא שרי לגלותה היום אלא לגומעה למחר אם היה יו"ט קודם לשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה אושפיזכניה דרב פפא ואמרי לה ההוא גברא דאתא לקמיה דרב פפא הוו ליה הנך ביצים משבת ליום טוב אתא לקמיה א"ל מהו למכליהנהו למחר אמר ליה זיל האידנא ותא למחר **דרב לא מוקי אמורא עלויה.** לא היה מעמיד ממורגמן לפניו לדרוש **מיומא טבא לחבריה.** כלומר משעשה היום יום טוב להיינו לתחר קעודה עד מחר: **משום שכרות.** דרב מוויי היה מורי בדרסה שלו דתמרינן בכריתות(ה) ושכור תפור להורות דכתיב יין ושכר אל תשת (ויקרא י) וכתיב להורות את בני ישראל (שם): מיכו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com